

Algebra és számelmélet

ELTE Algebra és Számelmélet Tanszék

Konzultáció: Kiss Emil

<http://ewkiss.web.elte.hu/wp/wordpress>

ewkiss@gmail.com

10. előadás

A kanonikus alak

Vonjuk össze a prímtényezős felbontásban az asszociált prímeket.

A kanonikus alak

Vonjuk össze a prímtényezős felbontásban az asszociált prímeket.

Példa

$$-36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot (-3)$$

A kanonikus alak

Vonjuk össze a prímtényezős felbontásban az asszociált prímeket.

Példa

$$-36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot (-3) = (-1)2^23^2.$$

A kanonikus alak

Vonjuk össze a prímtényezős felbontásban az asszociált prímeket.

Példa

$$-36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot (-3) = (-1)2^23^2.$$

HF: A $-$ jelet a szám elején nem lehet megúszni.

A kanonikus alak

Vonjuk össze a prímtényezős felbontásban az asszociált prímeket.

Példa

$$-36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot (-3) = (-1)2^23^2.$$

HF: A $-$ jelet a szám elején nem lehet megúszni.

Definíció (FGy1.6.1, K3.1.16)

Egy szám kanonikus alakja $\epsilon p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$,

A kanonikus alak

Vonjuk össze a prímtényezős felbontásban az asszociált prímeket.

Példa

$$-36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot (-3) = (-1)2^23^2.$$

HF: A $-$ jelet a szám elején nem lehet megúszni.

Definíció (FGy1.6.1, K3.1.16)

Egy szám kanonikus alakja $ep_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$, ahol e egység,

A kanonikus alak

Vonjuk össze a prímtényezős felbontásban az asszociált prímeket.

Példa

$$-36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot (-3) = (-1)2^23^2.$$

HF: A $-$ jelet a szám elején nem lehet megúszni.

Definíció (FGy1.6.1, K3.1.16)

Egy szám kanonikus alakja $ep_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$, ahol e egység, $\alpha_i > 0$ egész,

A kanonikus alak

Vonjuk össze a prímtényezős felbontásban az asszociált prímeket.

Példa

$$-36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot (-3) = (-1)2^23^2.$$

HF: A $-$ jelet a szám elején nem lehet megúszni.

Definíció (FGy1.6.1, K3.1.16)

Egy szám kanonikus alakja $ep_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$, ahol e egység, $\alpha_i > 0$ egész, a p_i felbonthatatlanok pedig páronként nem asszociáltak.

A kanonikus alak

Vonjuk össze a prímtényezős felbontásban az asszociált prímeket.

Példa

$$-36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot (-3) = (-1)2^23^2.$$

HF: A $-$ jelet a szám elején nem lehet megúszni.

Definíció (FGy1.6.1, K3.1.16)

Egy szám kanonikus alakja $e p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$, ahol e egység, $\alpha_i > 0$ egész, a p_i felbonthatatlanok pedig páronként nem asszociáltak.

(1) A kanonikus alakban a kitevők egyértelműen meghatározottak,

A kanonikus alak

Vonjuk össze a prímtényezős felbontásban az asszociált prímeket.

Példa

$$-36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot (-3) = (-1)2^23^2.$$

HF: A $-$ jelet a szám elején nem lehet megúszni.

Definíció (FGy1.6.1, K3.1.16)

Egy szám kanonikus alakja $ep_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$, ahol e egység, $\alpha_i > 0$ egész, a p_i felbonthatatlanok pedig páronként nem asszociáltak.

- (1) A kanonikus alakban a kitevők egyértelműen meghatározottak, a prímekek pedig asszociáltság erejéig (K3.1.18).

A kanonikus alak

Vonjuk össze a prímtényezős felbontásban az asszociált prímeket.

Példa

$$-36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot (-3) = (-1)2^23^2.$$

HF: A $-$ jelet a szám elején nem lehet megúszni.

Definíció (FGy1.6.1, K3.1.16)

Egy szám kanonikus alakja $ep_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$, ahol e egység, $\alpha_i > 0$ egész, a p_i felbonthatatlanok pedig páronként nem asszociáltak.

- (1) A kanonikus alakban a kitevők egyértelműen meghatározottak, a prímekek pedig asszociáltság erejéig (K3.1.18).
- (2) Pozitív egész szám kanonikus alakjában pozitív prímekek használunk,

A kanonikus alak

Vonjuk össze a prímtényezős felbontásban az asszociált prímeket.

Példa

$$-36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot (-3) = (-1)2^23^2.$$

HF: A $-$ jelet a szám elején nem lehet megúszni.

Definíció (FGy1.6.1, K3.1.16)

Egy szám kanonikus alakja $ep_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$, ahol e egység, $\alpha_i > 0$ egész, a p_i felbonthatatlanok pedig páronként nem asszociáltak.

- (1) A kanonikus alakban a kitevők egyértelműen meghatározottak, a prímekek pedig asszociáltság erejéig (K3.1.18).
- (2) Pozitív egész szám kanonikus alakjában pozitív prímekek használunk, és az egységtényező is elmarad (K3.1.17).

A kanonikus alak

Vonjuk össze a prímtényezős felbontásban az asszociált prímeket.

Példa

$$-36 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot (-3) = (-1)2^23^2.$$

HF: A $-$ jelet a szám elején nem lehet megúszni.

Definíció (FGy1.6.1, K3.1.16)

Egy szám kanonikus alakja $ep_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$, ahol e egység, $\alpha_i > 0$ egész, a p_i felbonthatatlanok pedig páronként nem asszociáltak.

- (1) A kanonikus alakban a kitevők egyértelműen meghatározottak, a prímekek pedig asszociáltság erejéig (K3.1.18).
- (2) Pozitív egész szám kanonikus alakjában pozitív prímekek használunk, és az egységtényező is elmarad (K3.1.17).
- (3) Néha érdemes megengedni 0 kitevőket (K3.1.22).

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban,

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$.

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$.

Az osztók száma $(\alpha_1 + 1) \cdot \dots \cdot (\alpha_k + 1)$,

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$.

Az osztók száma $(\alpha_1 + 1) \cdot \dots \cdot (\alpha_k + 1)$, jele $d(n)$.

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$.

Az osztók száma $(\alpha_1 + 1) \cdot \dots \cdot (\alpha_k + 1)$, jele $d(n)$.

Az nyilvánvaló, hogy az ilyen alakú d számok osztói n -nek.

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$.

Az osztók száma $(\alpha_1 + 1) \cdot \dots \cdot (\alpha_k + 1)$, jele $d(n)$.

Az nyilvánvaló, hogy az ilyen alakú d számok osztói n -nek.

Megfordítva, tegyük fel, hogy $n = dq$.

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$.

Az osztók száma $(\alpha_1 + 1) \cdot \dots \cdot (\alpha_k + 1)$, jele $d(n)$.

Az nyilvánvaló, hogy az ilyen alakú d számok osztói n -nek.

Megfordítva, tegyük fel, hogy $n = dq$. Írjuk föl a d és q számokat pozitív prímek szorzataként.

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$.

Az osztók száma $(\alpha_1 + 1) \cdot \dots \cdot (\alpha_k + 1)$, jele $d(n)$.

Az nyilvánvaló, hogy az ilyen alakú d számok osztói n -nek.

Megfordítva, tegyük fel, hogy $n = dq$. Írjuk föl a d és q számokat pozitív prímek szorzataként. Az egyértelműség miatt mindkét oldalon ugyanazok a prímek szerepelnek,

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$.

Az osztók száma $(\alpha_1 + 1) \cdot \dots \cdot (\alpha_k + 1)$, jele $d(n)$.

Az nyilvánvaló, hogy az ilyen alakú d számok osztói n -nek.

Megfordítva, tegyük fel, hogy $n = dq$. Írjuk föl a d és q számokat pozitív prímek szorzataként. Az egyértelműség miatt mindkét oldalon ugyanazok a prímek szerepelnek, így $d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$.

Az osztók száma $(\alpha_1 + 1) \cdot \dots \cdot (\alpha_k + 1)$, jele $d(n)$.

Az nyilvánvaló, hogy az ilyen alakú d számok osztói n -nek.

Megfordítva, tegyük fel, hogy $n = dq$. Írjuk föl a d és q számokat pozitív prímek szorzataként. Az egyértelműség miatt mindkét oldalon ugyanazok a prímek szerepelnek, így $d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ és $q = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$ (mindegyik kitevő lehet nulla).

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$.

Az osztók száma $(\alpha_1 + 1) \cdot \dots \cdot (\alpha_k + 1)$, jele $d(n)$.

Az nyilvánvaló, hogy az ilyen alakú d számok osztói n -nek.

Megfordítva, tegyük fel, hogy $n = dq$. Írjuk föl a d és q számokat pozitív prímek szorzataként. Az egyértelműség miatt mindkét

oldalon ugyanazok a prímek szerepelnek, így $d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$

és $q = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$ (mindegyik kitevő lehet nulla).

Ekkor $p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k} = p_1^{\beta_1 + \gamma_1} \dots p_k^{\beta_k + \gamma_k}$,

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$.

Az osztók száma $(\alpha_1 + 1) \cdot \dots \cdot (\alpha_k + 1)$, jele $d(n)$.

Az nyilvánvaló, hogy az ilyen alakú d számok osztói n -nek.

Megfordítva, tegyük fel, hogy $n = dq$. Írjuk föl a d és q számokat pozitív prímek szorzataként. Az egyértelműség miatt mindkét oldalon ugyanazok a prímek szerepelnek, így $d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ és $q = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$ (mindegyik kitevő lehet nulla).

Ekkor $p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k} = p_1^{\beta_1 + \gamma_1} \dots p_k^{\beta_k + \gamma_k}$, ahonnan a kanonikus alak egyértelműsége miatt $\alpha_i = \beta_i + \gamma_i$.

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$.

Az osztók száma $(\alpha_1 + 1) \cdot \dots \cdot (\alpha_k + 1)$, jele $d(n)$.

Az nyilvánvaló, hogy az ilyen alakú d számok osztói n -nek.

Megfordítva, tegyük fel, hogy $n = dq$. Írjuk föl a d és q számokat pozitív prímek szorzataként. Az egyértelműség miatt mindkét oldalon ugyanazok a prímek szerepelnek, így $d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ és $q = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$ (mindegyik kitevő lehet nulla).

Ekkor $p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k} = p_1^{\beta_1 + \gamma_1} \dots p_k^{\beta_k + \gamma_k}$, ahonnan a kanonikus alak egyértelműsége miatt $\alpha_i = \beta_i + \gamma_i$.

Mivel $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$, ezért β_i -re $\alpha_i + 1$ lehetőség adódik.

Az osztók kanonikus alakja és száma

Tétel (FGy1.6.2, 1.6.3)

Legyen $n = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i \geq 0$.

Ekkor n pozitív osztói egyértelműen felírhatók

$d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ alakban, ahol $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$.

Az osztók száma $(\alpha_1 + 1) \cdot \dots \cdot (\alpha_k + 1)$, jele $d(n)$.

Az nyilvánvaló, hogy az ilyen alakú d számok osztói n -nek.

Megfordítva, tegyük fel, hogy $n = dq$. Írjuk föl a d és q számokat pozitív prímek szorzataként. Az egyértelműség miatt mindkét oldalon ugyanazok a prímek szerepelnek, így $d = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ és $q = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$ (mindegyik kitevő lehet nulla).

Ekkor $p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k} = p_1^{\beta_1 + \gamma_1} \dots p_k^{\beta_k + \gamma_k}$, ahonnan a kanonikus alak egyértelműsége miatt $\alpha_i = \beta_i + \gamma_i$.

Mivel $0 \leq \beta_i \leq \alpha_i$, ezért β_i -re $\alpha_i + 1$ lehetőség adódik. Ezeket függetlenül választhatjuk, ezért a lehetőségek összeszorzódnak. □

A kitüntetett közös osztó képlete

Tétel (FGy1.6.4)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú,
ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

A kitüntetett közös osztó képlete

Tétel (FGy1.6.4)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú,

ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $(a, b) = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$,

A kitüntetett közös osztó képlete

Tétel (FGy1.6.4)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú,
ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $(a, b) = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \min(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

A kitüntetett közös osztó képlete

Tétel (FGy1.6.4)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú,
ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $(a, b) = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \min(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Itt $\min(x, y)$ jelöli az x és y számok közül a nem nagyobbat.

A kitüntetett közös osztó képlete

Tétel (FGy1.6.4)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú,
ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $(a, b) = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \min(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Itt $\min(x, y)$ jelöli az x és y számok közül a nem nagyobbat.
(Hasonlóan $\max(x, y)$ az x és y számok közül a nem kisebb.)

A kitüntetett közös osztó képlete

Tétel (FGy1.6.4)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $(a, b) = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \min(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Itt $\min(x, y)$ jelöli az x és y számok közül a nem nagyobbat. (Hasonlóan $\max(x, y)$ az x és y számok közül a nem kisebb.)

Bizonyítás

Legyen $d = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$. Nyilván $d \mid a$ és $d \mid b$.

A kitüntetett közös osztó képlete

Tétel (FGy1.6.4)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $(a, b) = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \min(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Itt $\min(x, y)$ jelöli az x és y számok közül a nem nagyobbat. (Hasonlóan $\max(x, y)$ az x és y számok közül a nem kisebb.)

Bizonyítás

Legyen $d = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$. Nyilván $d \mid a$ és $d \mid b$.

Megfordítva, ha $c \mid a$ és $c \mid b$, akkor az előző tétel szerint

$$c = p_1^{\delta_1} \dots p_k^{\delta_k},$$

A kitüntetett közös osztó képlete

Tétel (FGy1.6.4)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $(a, b) = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \min(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Itt $\min(x, y)$ jelöli az x és y számok közül a nem nagyobbat. (Hasonlóan $\max(x, y)$ az x és y számok közül a nem kisebb.)

Bizonyítás

Legyen $d = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$. Nyilván $d \mid a$ és $d \mid b$.

Megfordítva, ha $c \mid a$ és $c \mid b$, akkor az előző tétel szerint $c = p_1^{\delta_1} \dots p_k^{\delta_k}$, ahol $\delta_i \leq \alpha_i$

A kitüntetett közös osztó képlete

Tétel (FGy1.6.4)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $(a, b) = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \min(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Itt $\min(x, y)$ jelöli az x és y számok közül a nem nagyobbat. (Hasonlóan $\max(x, y)$ az x és y számok közül a nem kisebb.)

Bizonyítás

Legyen $d = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$. Nyilván $d \mid a$ és $d \mid b$.

Megfordítva, ha $c \mid a$ és $c \mid b$, akkor az előző tétel szerint $c = p_1^{\delta_1} \dots p_k^{\delta_k}$, ahol $\delta_i \leq \alpha_i$ és $\delta_i \leq \beta_i$.

A kitüntetett közös osztó képlete

Tétel (FGy1.6.4)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú,
ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $(a, b) = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \min(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Itt $\min(x, y)$ jelöli az x és y számok közül a nem nagyobbat.
(Hasonlóan $\max(x, y)$ az x és y számok közül a nem kisebb.)

Bizonyítás

Legyen $d = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$. Nyilván $d \mid a$ és $d \mid b$.

Megfordítva, ha $c \mid a$ és $c \mid b$, akkor az előző tétel szerint

$c = p_1^{\delta_1} \dots p_k^{\delta_k}$, ahol $\delta_i \leq \alpha_i$ és $\delta_i \leq \beta_i$.

De akkor $\delta_i \leq \gamma_i = \min(\alpha_i, \beta_i)$,

A kitüntetett közös osztó képlete

Tétel (FGy1.6.4)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $(a, b) = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \min(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Itt $\min(x, y)$ jelöli az x és y számok közül a nem nagyobbat. (Hasonlóan $\max(x, y)$ az x és y számok közül a nem kisebb.)

Bizonyítás

Legyen $d = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$. Nyilván $d \mid a$ és $d \mid b$.

Megfordítva, ha $c \mid a$ és $c \mid b$, akkor az előző tétel szerint

$c = p_1^{\delta_1} \dots p_k^{\delta_k}$, ahol $\delta_i \leq \alpha_i$ és $\delta_i \leq \beta_i$.

De akkor $\delta_i \leq \gamma_i = \min(\alpha_i, \beta_i)$, ezért $c \mid d$.

A kitüntetett közös osztó képlete

Tétel (FGy1.6.4)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $(a, b) = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \min(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Itt $\min(x, y)$ jelöli az x és y számok közül a nem nagyobbat. (Hasonlóan $\max(x, y)$ az x és y számok közül a nem kisebb.)

Bizonyítás

Legyen $d = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$. Nyilván $d \mid a$ és $d \mid b$.

Megfordítva, ha $c \mid a$ és $c \mid b$, akkor az előző tétel szerint

$c = p_1^{\delta_1} \dots p_k^{\delta_k}$, ahol $\delta_i \leq \alpha_i$ és $\delta_i \leq \beta_i$.

De akkor $\delta_i \leq \gamma_i = \min(\alpha_i, \beta_i)$, ezért $c \mid d$.

Vagyis d minden közös osztónak többszöröse. □

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c ,
ha közös többszörös,

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c , ha közös többszörös, és minden közös többszörösnek osztója.

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c , ha közös többszörös, és minden közös többszörösnek osztója. Ez a pozitív közös többszörösök között nagyságra a legkisebb,

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c , ha közös többszörös, és minden közös többszörösnek osztója. Ez a pozitív közös többszörösök között nagyságra a legkisebb, jele $[a, b]$.

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c , ha közös többszörös, és minden közös többszörösnek osztója. Ez a pozitív közös többszörösök között nagyságra a legkisebb, jele $[a, b]$.

Tétel (FGy1.6.6)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c , ha közös többszörös, és minden közös többszörösnek osztója. Ez a pozitív közös többszörösök között nagyságra a legkisebb, jele $[a, b]$.

Tétel (FGy1.6.6)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.
Ekkor $[a, b] = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$,

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c , ha közös többszörös, és minden közös többszörösnek osztója. Ez a pozitív közös többszörösök között nagyságra a legkisebb, jele $[a, b]$.

Tétel (FGy1.6.6)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $[a, b] = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \max(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c , ha közös többszörös, és minden közös többszörösnek osztója. Ez a pozitív közös többszörösök között nagyságra a legkisebb, jele $[a, b]$.

Tétel (FGy1.6.6)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $[a, b] = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \max(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Teljesül, hogy $(a, b)[a, b] = ab$.

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c , ha közös többszörös, és minden közös többszörösnek osztója. Ez a pozitív közös többszörösök között nagyságra a legkisebb, jele $[a, b]$.

Tétel (FGy1.6.6)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $[a, b] = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \max(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Teljesül, hogy $(a, b)[a, b] = ab$.

Az első állítás a korábbiakhoz hasonlóan igazolható.

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c , ha közös többszörös, és minden közös többszörösnek osztója. Ez a pozitív közös többszörösök között nagyságra a legkisebb, jele $[a, b]$.

Tétel (FGy1.6.6)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $[a, b] = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \max(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Teljesül, hogy $(a, b)[a, b] = ab$.

Az első állítás a korábbiakhoz hasonlóan igazolható. A másodikhoz azt elég megmutatni, hogy $\min(x, y) + \max(x, y) = x + y$.

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c , ha közös többszörös, és minden közös többszörösnek osztója. Ez a pozitív közös többszörösök között nagyságra a legkisebb, jele $[a, b]$.

Tétel (FGy1.6.6)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $[a, b] = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \max(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Teljesül, hogy $(a, b)[a, b] = ab$.

Az első állítás a korábbiakhoz hasonlóan igazolható. A másodikhoz azt elég megmutatni, hogy $\min(x, y) + \max(x, y) = x + y$.

Az x és y esetleges cseréjével feltehető, hogy $x \leq y$,

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c , ha közös többszörös, és minden közös többszörösnek osztója. Ez a pozitív közös többszörösök között nagyságra a legkisebb, jele $[a, b]$.

Tétel (FGy1.6.6)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $[a, b] = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \max(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Teljesül, hogy $(a, b)[a, b] = ab$.

Az első állítás a korábbiakhoz hasonlóan igazolható. A másodikhoz azt elég megmutatni, hogy $\min(x, y) + \max(x, y) = x + y$.

Az x és y esetleges cseréjével feltehető, hogy $x \leq y$, ekkor $\min(x, y) = x$

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c , ha közös többszörös, és minden közös többszörösnek osztója. Ez a pozitív közös többszörösök között nagyságra a legkisebb, jele $[a, b]$.

Tétel (FGy1.6.6)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $[a, b] = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \max(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Teljesül, hogy $(a, b)[a, b] = ab$.

Az első állítás a korábbiakhoz hasonlóan igazolható. A másodikhoz azt elég megmutatni, hogy $\min(x, y) + \max(x, y) = x + y$.

Az x és y esetleges cseréjével feltehető, hogy $x \leq y$, ekkor $\min(x, y) = x$ és $\max(x, y) = y$,

Kitüntetett közös többszörös

Definíció (FGy1.6.5, HF)

Az a és b pozitív egészek **kitüntetett közös többszöröse** c , ha közös többszörös, és minden közös többszörösnek osztója. Ez a pozitív közös többszörösök között nagyságra a legkisebb, jele $[a, b]$.

Tétel (FGy1.6.6)

Legyen $a = p_1^{\alpha_1} \dots p_k^{\alpha_k}$ és $b = p_1^{\beta_1} \dots p_k^{\beta_k}$ kanonikus alakú, ahol $p_i > 0$ és $\alpha_i, \beta_i \geq 0$.

Ekkor $[a, b] = p_1^{\gamma_1} \dots p_k^{\gamma_k}$, ahol $\gamma_i = \max(\alpha_i, \beta_i)$ minden i -re.

Teljesül, hogy $(a, b)[a, b] = ab$.

Az első állítás a korábbiakhoz hasonlóan igazolható. A másodikhoz azt elég megmutatni, hogy $\min(x, y) + \max(x, y) = x + y$.

Az x és y esetleges cseréjével feltehető, hogy $x \leq y$, ekkor $\min(x, y) = x$ és $\max(x, y) = y$, ezek összege tényleg $x + y$.

További összefüggések

Tétel (FGy1.6.6, 1.6.7)

Legyenek a , b , c pozitív egészek.

További összefüggések

Tétel (FGy1.6.6, 1.6.7)

Legyenek a, b, c pozitív egészek.

Ha $a \mid c$, $b \mid c$ és $(a, b) = 1$,

További összefüggések

Tétel (FGy1.6.6, 1.6.7)

Legyenek a , b , c pozitív egészek.

Ha $a \mid c$, $b \mid c$ és $(a, b) = 1$, akkor $ab \mid c$.

További összefüggések

Tétel (FGy1.6.6, 1.6.7)

Legyenek a , b , c pozitív egészek.

Ha $a \mid c$, $b \mid c$ és $(a, b) = 1$, akkor $ab \mid c$. Speciálisan $a \mid b$ pontosan akkor, ha a minden prímszorzó osztója osztja b -t.

További összefüggések

Tétel (FGy1.6.6, 1.6.7)

Legyenek a , b , c pozitív egészek.

Ha $a \mid c$, $b \mid c$ és $(a, b) = 1$, akkor $ab \mid c$. Speciálisan $a \mid b$ pontosan akkor, ha a minden prímszámhatvány-osztója osztja b -t.
 $(a, b) = 1$ akkor és csak akkor, ha nincs közös prímosztójuk.

További összefüggések

Tétel (FGy1.6.6, 1.6.7)

Legyenek a, b, c pozitív egészek.

Ha $a \mid c$, $b \mid c$ és $(a, b) = 1$, akkor $ab \mid c$. Speciálisan $a \mid b$ pontosan akkor, ha a minden prímszámhatvány-osztója osztja b -t.

$(a, b) = 1$ akkor és csak akkor, ha nincs közös prímosztójuk.

$(c, ab) = 1$ akkor és csak akkor, ha $(c, a) = 1$ és $(c, b) = 1$.

További összefüggések

Tétel (FGy1.6.6, 1.6.7)

Legyenek a, b, c pozitív egészek.

Ha $a \mid c$, $b \mid c$ és $(a, b) = 1$, akkor $ab \mid c$. Speciálisan $a \mid b$ pontosan akkor, ha a minden prímszámhatvány-osztója osztja b -t.

$(a, b) = 1$ akkor és csak akkor, ha nincs közös prímosztójuk.

$(c, ab) = 1$ akkor és csak akkor, ha $(c, a) = 1$ és $(c, b) = 1$.

Az **első állítás** bizonyításához vegyük észre, hogy a kitüntetett közös többszörös definíciója miatt $[a, b] \mid c$.

További összefüggések

Tétel (FGy1.6.6, 1.6.7)

Legyenek a, b, c pozitív egészek.

Ha $a \mid c$, $b \mid c$ és $(a, b) = 1$, akkor $ab \mid c$. Speciálisan $a \mid b$ pontosan akkor, ha a minden prímszorzó osztója osztja b -t.

$(a, b) = 1$ akkor és csak akkor, ha nincs közös prímszorzójuk.

$(c, ab) = 1$ akkor és csak akkor, ha $(c, a) = 1$ és $(c, b) = 1$.

Az **első állítás** bizonyításához vegyük észre, hogy a kitüntetett közös többszörös definíciója miatt $[a, b] \mid c$.

De ha $(a, b) = 1$, akkor $ab = (a, b)[a, b] = [a, b]$.

További összefüggések

Tétel (FGy1.6.6, 1.6.7)

Legyenek a, b, c pozitív egészek.

Ha $a \mid c$, $b \mid c$ és $(a, b) = 1$, akkor $ab \mid c$. Speciálisan $a \mid b$ pontosan akkor, ha a minden prímszámhatvány-osztója osztja b -t.

$(a, b) = 1$ akkor és csak akkor, ha nincs közös prímosztójuk.

$(c, ab) = 1$ akkor és csak akkor, ha $(c, a) = 1$ és $(c, b) = 1$.

Az **első állítás** bizonyításához vegyük észre, hogy a kitüntetett közös többszörös definíciója miatt $[a, b] \mid c$.

De ha $(a, b) = 1$, akkor $ab = (a, b)[a, b] = [a, b]$.

A **második állítás** abból következik, hogy egy szám pontosan akkor egység, ha nincs prímosztója.

További összefüggések

Tétel (FGy1.6.6, 1.6.7)

Legyenek a, b, c pozitív egészek.

Ha $a \mid c$, $b \mid c$ és $(a, b) = 1$, akkor $ab \mid c$. Speciálisan $a \mid b$ pontosan akkor, ha a minden prímszámhatvány-osztója osztja b -t.

$(a, b) = 1$ akkor és csak akkor, ha nincs közös prímosztójuk.

$(c, ab) = 1$ akkor és csak akkor, ha $(c, a) = 1$ és $(c, b) = 1$.

Az **első állítás** bizonyításához vegyük észre, hogy a kitüntetett közös többszörös definíciója miatt $[a, b] \mid c$.

De ha $(a, b) = 1$, akkor $ab = (a, b)[a, b] = [a, b]$.

A **második állítás** abból következik, hogy egy szám pontosan akkor egység, ha nincs prímosztója.

A **harmadik** pedig a másodikból: ha a p prím közös osztója c -nek és ab -nek,

További összefüggések

Tétel (FGy1.6.6, 1.6.7)

Legyenek a, b, c pozitív egészek.

Ha $a \mid c$, $b \mid c$ és $(a, b) = 1$, akkor $ab \mid c$. Speciálisan $a \mid b$ pontosan akkor, ha a minden prímszámhatvány-osztója osztja b -t.

$(a, b) = 1$ akkor és csak akkor, ha nincs közös prímosztójuk.

$(c, ab) = 1$ akkor és csak akkor, ha $(c, a) = 1$ és $(c, b) = 1$.

Az **első állítás** bizonyításához vegyük észre, hogy a kitüntetett közös többszörös definíciója miatt $[a, b] \mid c$.

De ha $(a, b) = 1$, akkor $ab = (a, b)[a, b] = [a, b]$.

A **második állítás** abból következik, hogy egy szám pontosan akkor egység, ha nincs prímosztója.

A **harmadik** pedig a másodikból: ha a p prím közös osztója c -nek és ab -nek, akkor osztója a -nak vagy b -nek is,

További összefüggések

Tétel (FGy1.6.6, 1.6.7)

Legyenek a, b, c pozitív egészek.

Ha $a \mid c$, $b \mid c$ és $(a, b) = 1$, akkor $ab \mid c$. Speciálisan $a \mid b$ pontosan akkor, ha a minden prímszámhatvány-osztója osztja b -t.

$(a, b) = 1$ akkor és csak akkor, ha nincs közös prímosztójuk.

$(c, ab) = 1$ akkor és csak akkor, ha $(c, a) = 1$ és $(c, b) = 1$.

Az **első állítás** bizonyításához vegyük észre, hogy a kitüntetett közös többszörös definíciója miatt $[a, b] \mid c$.

De ha $(a, b) = 1$, akkor $ab = (a, b)[a, b] = [a, b]$.

A **második állítás** abból következik, hogy egy szám pontosan akkor egység, ha nincs prímosztója.

A **harmadik** pedig a másodikból: ha a p prím közös osztója c -nek és ab -nek, akkor osztója a -nak vagy b -nek is, ezért (a, c) vagy (b, c) nem lehet 1.

Az $n!$ kanonikus alakja

Tétel (FGy1.6.8, Legendre-formula)

Az $n!$ szám kanonikus alakjában a $p > 0$ prím kitevője

Az $n!$ kanonikus alakja

Tétel (FGy1.6.8, Legendre-formula)

Az $n!$ szám kanonikus alakjában a $p > 0$ prím kitevője

$$\alpha_p = \lfloor n/p \rfloor + \lfloor n/p^2 \rfloor + \dots + \lfloor n/p^k \rfloor + \dots,$$

Az $n!$ kanonikus alakja

Tétel (FGy1.6.8, Legendre-formula)

Az $n!$ szám kanonikus alakjában a $p > 0$ prím kitevője

$$\alpha_p = \lfloor n/p \rfloor + \lfloor n/p^2 \rfloor + \dots + \lfloor n/p^k \rfloor + \dots,$$

ahol $\lfloor x \rfloor$ az x szám **alsó egésze**,

Az $n!$ kanonikus alakja

Tétel (FGy1.6.8, Legendre-formula)

Az $n!$ szám kanonikus alakjában a $p > 0$ prím kitevője

$$\alpha_p = \lfloor n/p \rfloor + \lfloor n/p^2 \rfloor + \dots + \lfloor n/p^k \rfloor + \dots,$$

ahol $\lfloor x \rfloor$ az x szám **alsó egészrésze**, vagyis az x -nél kisebb vagy egyenlő egészek közül a legnagyobb.

Az $n!$ kanonikus alakja

Tétel (FGy1.6.8, Legendre-formula)

Az $n!$ szám kanonikus alakjában a $p > 0$ prím kitevője

$$\alpha_p = \lfloor n/p \rfloor + \lfloor n/p^2 \rfloor + \dots + \lfloor n/p^k \rfloor + \dots,$$

ahol $\lfloor x \rfloor$ az x szám **alsó egészrésze**, vagyis az x -nél kisebb vagy egyenlő egészek közül a legnagyobb.

Az α_p összeg mindig véges, mert előbb-utóbb $p^k > n$.

Az $n!$ kanonikus alakja

Tétel (FGy1.6.8, Legendre-formula)

Az $n!$ szám kanonikus alakjában a $p > 0$ prím kitevője

$$\alpha_p = \lfloor n/p \rfloor + \lfloor n/p^2 \rfloor + \dots + \lfloor n/p^k \rfloor + \dots,$$

ahol $\lfloor x \rfloor$ az x szám **alsó egészrésze**, vagyis az x -nél kisebb vagy egyenlő egészek közül a legnagyobb.

Az α_p összeg mindig véges, mert előbb-utóbb $p^k > n$.

Speciálisan $p > n$ esetén $\alpha_p = 0$ (üres összeg).

Az $n!$ kanonikus alakja

Tétel (FGy1.6.8, Legendre-formula)

Az $n!$ szám kanonikus alakjában a $p > 0$ prím kitevője

$$\alpha_p = \lfloor n/p \rfloor + \lfloor n/p^2 \rfloor + \dots + \lfloor n/p^k \rfloor + \dots,$$

ahol $\lfloor x \rfloor$ az x szám **alsó egészrésze**, vagyis az x -nél kisebb vagy egyenlő egészek közül a legnagyobb.

Az α_p összeg mindig véges, mert előbb-utóbb $p^k > n$.

Speciálisan $p > n$ esetén $\alpha_p = 0$ (üres összeg).

Bizonyítás

Az $1, 2, \dots, n$ számok közül $\lfloor n/p \rfloor$ osztható p -vel,

Az $n!$ kanonikus alakja

Tétel (FGy1.6.8, Legendre-formula)

Az $n!$ szám kanonikus alakjában a $p > 0$ prím kitevője

$$\alpha_p = \lfloor n/p \rfloor + \lfloor n/p^2 \rfloor + \dots + \lfloor n/p^k \rfloor + \dots,$$

ahol $\lfloor x \rfloor$ az x szám **alsó egésze**, vagyis az x -nél kisebb vagy egyenlő egészek közül a legnagyobb.

Az α_p összeg mindig véges, mert előbb-utóbb $p^k > n$.

Speciálisan $p > n$ esetén $\alpha_p = 0$ (üres összeg).

Bizonyítás

Az $1, 2, \dots, n$ számok közül $\lfloor n/p \rfloor$ osztható p -vel, mert $1 \leq pt \leq n$ pontosan akkor, ha $0 < t \leq n/p$.

Az $n!$ kanonikus alakja

Tétel (FGy1.6.8, Legendre-formula)

Az $n!$ szám kanonikus alakjában a $p > 0$ prím kitevője

$$\alpha_p = \lfloor n/p \rfloor + \lfloor n/p^2 \rfloor + \dots + \lfloor n/p^k \rfloor + \dots,$$

ahol $\lfloor x \rfloor$ az x szám **alsó egészrésze**, vagyis az x -nél kisebb vagy egyenlő egészek közül a legnagyobb.

Az α_p összeg mindig véges, mert előbb-utóbb $p^k > n$.

Speciálisan $p > n$ esetén $\alpha_p = 0$ (üres összeg).

Bizonyítás

Az $1, 2, \dots, n$ számok közül $\lfloor n/p \rfloor$ osztható p -vel, mert $1 \leq pt \leq n$ pontosan akkor, ha $0 < t \leq n/p$.

További $\lfloor n/p^2 \rfloor$ szám osztható p^2 -tel is,

Az $n!$ kanonikus alakja

Tétel (FGy1.6.8, Legendre-formula)

Az $n!$ szám kanonikus alakjában a $p > 0$ prím kitevője

$$\alpha_p = \lfloor n/p \rfloor + \lfloor n/p^2 \rfloor + \dots + \lfloor n/p^k \rfloor + \dots,$$

ahol $\lfloor x \rfloor$ az x szám **alsó egésze**, vagyis az x -nél kisebb vagy egyenlő egészek közül a legnagyobb.

Az α_p összeg mindig véges, mert előbb-utóbb $p^k > n$.

Speciálisan $p > n$ esetén $\alpha_p = 0$ (üres összeg).

Bizonyítás

Az $1, 2, \dots, n$ számok közül $\lfloor n/p \rfloor$ osztható p -vel, mert $1 \leq pt \leq n$ pontosan akkor, ha $0 < t \leq n/p$.

További $\lfloor n/p^2 \rfloor$ szám osztható p^2 -tel is, és így tovább.

Az $n!$ kanonikus alakja

Tétel (FGy1.6.8, Legendre-formula)

Az $n!$ szám kanonikus alakjában a $p > 0$ prím kitevője

$$\alpha_p = \lfloor n/p \rfloor + \lfloor n/p^2 \rfloor + \dots + \lfloor n/p^k \rfloor + \dots,$$

ahol $\lfloor x \rfloor$ az x szám **alsó egészrésze**, vagyis az x -nél kisebb vagy egyenlő egészek közül a legnagyobb.

Az α_p összeg mindig véges, mert előbb-utóbb $p^k > n$.

Speciálisan $p > n$ esetén $\alpha_p = 0$ (üres összeg).

Bizonyítás

Az $1, 2, \dots, n$ számok közül $\lfloor n/p \rfloor$ osztható p -vel, mert $1 \leq pt \leq n$ pontosan akkor, ha $0 < t \leq n/p$.

További $\lfloor n/p^2 \rfloor$ szám osztható p^2 -tel is, és így tovább.

Ha egy $1 \leq m \leq n$ számban a p kitevője k ,

Az $n!$ kanonikus alakja

Tétel (FGy1.6.8, Legendre-formula)

Az $n!$ szám kanonikus alakjában a $p > 0$ prím kitevője

$$\alpha_p = \lfloor n/p \rfloor + \lfloor n/p^2 \rfloor + \dots + \lfloor n/p^k \rfloor + \dots,$$

ahol $\lfloor x \rfloor$ az x szám **alsó egészrésze**, vagyis az x -nél kisebb vagy egyenlő egészek közül a legnagyobb.

Az α_p összeg mindig véges, mert előbb-utóbb $p^k > n$.

Speciálisan $p > n$ esetén $\alpha_p = 0$ (üres összeg).

Bizonyítás

Az $1, 2, \dots, n$ számok közül $\lfloor n/p \rfloor$ osztható p -vel, mert $1 \leq pt \leq n$ pontosan akkor, ha $0 < t \leq n/p$.

További $\lfloor n/p^2 \rfloor$ szám osztható p^2 -tel is, és így tovább.

Ha egy $1 \leq m \leq n$ számban a p kitevője k ,

akkor m az α_p összeg k tagjához járul hozzá 1 -gyel. □

Végtelen sok prímszám van

Tétel (FGy5.1.1)

Az egész számok között a prímek száma végtelen.

Végtelen sok prímszám van

Tétel (FGy5.1.1)

Az egész számok között a prímek száma végtelen.

Euklidész bizonyítása

Tegyük föl indirekt, hogy csak véges sok van, ezek $p_1, p_2, \dots, p_n$.

Végtelen sok prímszám van

Tétel (FGy5.1.1)

Az egész számok között a prímek száma végtelen.

Euklidész bizonyítása

Tegyük föl indirekt, hogy csak véges sok van, ezek $p_1, p_2, \dots, p_n$.
Tekintsük az $A = p_1 p_2 \dots p_n + 1$ számot.

Végtelen sok prímszám van

Tétel (FGy5.1.1)

Az egész számok között a prímek száma végtelen.

Euklidész bizonyítása

Tegyük föl indirekt, hogy csak véges sok van, ezek $p_1, p_2, \dots, p_n$.

Tekintsük az $A = p_1 p_2 \dots p_n + 1$ számot.

Mivel $A > 1$, ezért van egy p prímosztója.

Végtelen sok prímszám van

Tétel (FGy5.1.1)

Az egész számok között a prímek száma végtelen.

Euklidész bizonyítása

Tegyük föl indirekt, hogy csak véges sok van, ezek $p_1, p_2, \dots, p_n$.

Tekintsük az $A = p_1 p_2 \dots p_n + 1$ számot.

Mivel $A > 1$, ezért van egy p prímosztója.

Ez a p valamelyik p_k -val egyenlő,

Végtelen sok prímszám van

Tétel (FGy5.1.1)

Az egész számok között a prímek száma végtelen.

Euklidész bizonyítása

Tegyük föl indirekt, hogy csak véges sok van, ezek $p_1, p_2, \dots, p_n$.

Tekintsük az $A = p_1 p_2 \dots p_n + 1$ számot.

Mivel $A > 1$, ezért van egy p prímosztója.

Ez a p valamelyik p_k -val egyenlő, ezért $p \mid p_1 p_2 \dots p_n$.

Végtelen sok prímszám van

Tétel (FGy5.1.1)

Az egész számok között a prímek száma végtelen.

Euklidész bizonyítása

Tegyük föl indirekt, hogy csak véges sok van, ezek $p_1, p_2, \dots, p_n$.

Tekintsük az $A = p_1 p_2 \dots p_n + 1$ számot.

Mivel $A > 1$, ezért van egy p prímosztója.

Ez a p valamelyik p_k -val egyenlő, ezért $p \mid p_1 p_2 \dots p_n$.

De $p \mid A$, ezért $p \mid A - p_1 p_2 \dots p_n$

Végtelen sok prímszám van

Tétel (FGy5.1.1)

Az egész számok között a prímek száma végtelen.

Euklidész bizonyítása

Tegyük föl indirekt, hogy csak véges sok van, ezek $p_1, p_2, \dots, p_n$.

Tekintsük az $A = p_1 p_2 \dots p_n + 1$ számot.

Mivel $A > 1$, ezért van egy p prímosztója.

Ez a p valamelyik p_k -val egyenlő, ezért $p \mid p_1 p_2 \dots p_n$.

De $p \mid A$, ezért $p \mid A - p_1 p_2 \dots p_n = 1$.

Végtelen sok prímszám van

Tétel (FGy5.1.1)

Az egész számok között a prímek száma végtelen.

Euklidész bizonyítása

Tegyük föl indirekt, hogy csak véges sok van, ezek $p_1, p_2, \dots, p_n$.

Tekintsük az $A = p_1 p_2 \dots p_n + 1$ számot.

Mivel $A > 1$, ezért van egy p prímosztója.

Ez a p valamelyik p_k -val egyenlő, ezért $p \mid p_1 p_2 \dots p_n$.

De $p \mid A$, ezért $p \mid A - p_1 p_2 \dots p_n = 1$. Ez ellentmondás. □

Végtelen sok prímszám van

Tétel (FGy5.1.1)

Az egész számok között a prímek száma végtelen.

Euklidész bizonyítása

Tegyük föl indirekt, hogy csak véges sok van, ezek $p_1, p_2, \dots, p_n$.

Tekintsük az $A = p_1 p_2 \dots p_n + 1$ számot.

Mivel $A > 1$, ezért van egy p prímosztója.

Ez a p valamelyik p_k -val egyenlő, ezért $p \mid p_1 p_2 \dots p_n$.

De $p \mid A$, ezért $p \mid A - p_1 p_2 \dots p_n = 1$. Ez ellentmondás. □

HF: Módosítsuk ezt a bizonyítást annak megmutatására, hogy végtelen sok olyan prím van, amely 4-gyel osztva 3-at,

Végtelen sok prímszám van

Tétel (FGy5.1.1)

Az egész számok között a prímek száma végtelen.

Euklidész bizonyítása

Tegyük föl indirekt, hogy csak véges sok van, ezek $p_1, p_2, \dots, p_n$.

Tekintsük az $A = p_1 p_2 \dots p_n + 1$ számot.

Mivel $A > 1$, ezért van egy p prímosztója.

Ez a p valamelyik p_k -val egyenlő, ezért $p \mid p_1 p_2 \dots p_n$.

De $p \mid A$, ezért $p \mid A - p_1 p_2 \dots p_n = 1$. Ez ellentmondás. □

HF: Módosítsuk ezt a bizonyítást annak megmutatására, hogy végtelen sok olyan prím van, amely 4-gyel osztva 3-at, és olyan is, ami 6-tal osztva 5-öt ad maradékul.

Végtelen sok prímszám van

Tétel (FGy5.1.1)

Az egész számok között a prímek száma végtelen.

Euklidész bizonyítása

Tegyük föl indirekt, hogy csak véges sok van, ezek $p_1, p_2, \dots, p_n$.

Tekintsük az $A = p_1 p_2 \dots p_n + 1$ számot.

Mivel $A > 1$, ezért van egy p prímosztója.

Ez a p valamelyik p_k -val egyenlő, ezért $p \mid p_1 p_2 \dots p_n$.

De $p \mid A$, ezért $p \mid A - p_1 p_2 \dots p_n = 1$. Ez ellentmondás. □

HF: Módosítsuk ezt a bizonyítást annak megmutatására, hogy végtelen sok olyan prím van, amely 4-gyel osztva 3-at,

és olyan is, ami 6-tal osztva 5-öt ad maradékul.

Igazoljuk, hogy az n -edik (pozitív) prímszám kisebb, mint 2^{2^n} .

Ératoszteszeszi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen.

Eratosztenezi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen.
Írjuk fel a számokat 2 -től n -ig.

Eratoszteszeszi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen. Írjuk fel a számokat 2 -től n -ig. Karikázzuk be a 2 -t, és húzzuk ki a többszöröseit.

Eratosztenezi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen. Írjuk fel a számokat 2 -től n -ig. Karikázzuk be a 2 -t, és húzzuk ki a többszöröseit. Ezt ismételjük: az első nem kihúzott és nem karikázott szám (most a 3) prím, karikázzuk be, és húzzuk ki a többségeit.

Eratoszteszeszi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen. Írjuk fel a számokat 2 -től n -ig. Karikázzuk be a 2 -t, és húzzuk ki a többszöröseit. Ezt ismételjük: az első nem kihúzott és nem karikázott szám (most a 3) prím, karikázzuk be, és húzzuk ki a többségeit. Folytassuk, amíg $\sqrt{n}$ -ig nem érünk.

Eratosztheneszi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen. Írjuk fel a számokat 2 -től n -ig. Karikázzuk be a 2 -t, és húzzuk ki a többszöröseit. Ezt ismételjük: az első nem kihúzott és nem karikázott szám (most a 3) prím, karikázzuk be, és húzzuk ki a többségeit. Folytassuk, amíg $\sqrt{n}$ -ig nem érünk. Ekkor a bekarikázottak és a jelöletlenek a prímek n -ig.

Ératoszteszeszi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen. Írjuk fel a számokat 2 -től n -ig. Karikázzuk be a 2 -t, és húzzuk ki a többszöröseit. Ezt ismételjük: az első nem kihúzott és nem karikázott szám (most a 3) prím, karikázzuk be, és húzzuk ki a többségeit. Folytassuk, amíg $\sqrt{n}$ -ig nem érünk. Ekkor a bekarikázottak és a jelöletlenek a prímek n -ig.

Amit kihúztunk, összetett, mert van nála kisebb osztója.

Eratoszteszeszi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen. Írjuk fel a számokat 2 -től n -ig. Karikázzuk be a 2 -t, és húzzuk ki a többszöröseit. Ezt ismételjük: az első nem kihúzott és nem karikázott szám (most a 3) prím, karikázzuk be, és húzzuk ki a többségeit. Folytassuk, amíg $\sqrt{n}$ -ig nem érünk. Ekkor a bekarikázottak és a jelöletlenek a prímek n -ig.

Amit kihúztunk, összetett, mert van nála kisebb osztója. A karikásaknak nincs, ezért prímek.

Eratoszteszeszi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen. Írjuk fel a számokat 2 -től n -ig. Karikázzuk be a 2 -t, és húzzuk ki a többszöröseit. Ezt ismételjük: az első nem kihúzott és nem karikázott szám (most a 3) prím, karikázzuk be, és húzzuk ki a többségeit. Folytassuk, amíg $\sqrt{n}$ -ig nem érünk. Ekkor a bekarikázottak és a jelöletlenek a prímek n -ig.

Amit kihúztunk, összetett, mert van nála kisebb osztója. A karikásaknak nincs, ezért prímek. Végül egy jelöletlen m azért prím, mert ha az lenne, akkor legyen p a legkisebb prímosztója.

Ératoszteszeszi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen. Írjuk fel a számokat 2 -től n -ig. Karikázzuk be a 2 -t, és húzzuk ki a többszöröseit. Ezt ismételjük: az első nem kihúzott és nem karikázott szám (most a 3) prím, karikázzuk be, és húzzuk ki a többségeit. Folytassuk, amíg $\sqrt{n}$ -ig nem érünk. Ekkor a bekarikázottak és a jelöletlenek a prímek n -ig.

Amit kihúztunk, összetett, mert van nála kisebb osztója. A karikásaknak nincs, ezért prímek. Végül egy jelöletlen m azért prím, mert ha az lenne, akkor legyen p a legkisebb prímosztója. Ekkor $m = pb$, ahol $b \neq 1$.

Ératoszteszeszi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen. Írjuk fel a számokat 2 -től n -ig. Karikázzuk be a 2 -t, és húzzuk ki a többszöröseit. Ezt ismételjük: az első nem kihúzott és nem karikázott szám (most a 3) prím, karikázzuk be, és húzzuk ki a többségeit. Folytassuk, amíg $\sqrt{n}$ -ig nem érünk. Ekkor a bekarikázottak és a jelöletlenek a prímek n -ig.

Amit kihúztunk, összetett, mert van nála kisebb osztója. A karikásaknak nincs, ezért prímek. Végül egy jelöletlen m azért prím, mert ha az lenne, akkor legyen p a legkisebb prímosztója. Ekkor $m = pb$, ahol $b \neq 1$. De akkor $p \leq b$, hiszen b -nek is van prímosztója,

Ératoszteszeszi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen. Írjuk fel a számokat 2 -től n -ig. Karikázzuk be a 2 -t, és húzzuk ki a többszöröseit. Ezt ismételjük: az első nem kihúzott és nem karikázott szám (most a 3) prím, karikázzuk be, és húzzuk ki a többségeit. Folytassuk, amíg $\sqrt{n}$ -ig nem érünk. Ekkor a bekarikázottak és a jelöletlenek a prímek n -ig.

Amit kihúztunk, összetett, mert van nála kisebb osztója. A karikásaknak nincs, ezért prímek. Végül egy jelöletlen m azért prím, mert ha az lenne, akkor legyen p a legkisebb prímosztója. Ekkor $m = pb$, ahol $b \neq 1$. De akkor $p \leq b$, hiszen b -nek is van prímosztója, és így $p^2 \leq pb \leq n$,

Ératosztheneszi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen. Írjuk fel a számokat 2 -től n -ig. Karikázzuk be a 2 -t, és húzzuk ki a többszöröseit. Ezt ismételjük: az első nem kihúzott és nem karikázott szám (most a 3) prím, karikázzuk be, és húzzuk ki a többségeit. Folytassuk, amíg $\sqrt{n}$ -ig nem érünk. Ekkor a bekarikázottak és a jelöletlenek a prímek n -ig.

Amit kihúztunk, összetett, mert van nála kisebb osztója. A karikásaknak nincs, ezért prímek. Végül egy jelöletlen m azért prím, mert ha az lenne, akkor legyen p a legkisebb prímosztója. Ekkor $m = pb$, ahol $b \neq 1$. De akkor $p \leq b$, hiszen b -nek is van prímosztója, és így $p^2 \leq pb \leq n$, azaz $p \leq \sqrt{n}$.

Eratoszteszeszi szita

Tétel (FGy5.1.2)

Azt, hogy n prímszám-e, eldönthetjük a következőképpen. Írjuk fel a számokat 2 -től n -ig. Karikázzuk be a 2 -t, és húzzuk ki a többszöröseit. Ezt ismételjük: az első nem kihúzott és nem karikázott szám (most a 3) prím, karikázzuk be, és húzzuk ki a többségeit. Folytassuk, amíg $\sqrt{n}$ -ig nem érünk. Ekkor a bekarikázottak és a jelöletlenek a prímek n -ig.

Amit kihúztunk, összetett, mert van nála kisebb osztója. A karikásaknak nincs, ezért prímek. Végül egy jelöletlen m azért prím, mert ha az lenne, akkor legyen p a legkisebb prímosztója. Ekkor $m = pb$, ahol $b \neq 1$. De akkor $p \leq b$, hiszen b -nek is van prímosztója, és így $p^2 \leq pb \leq n$, azaz $p \leq \sqrt{n}$. Ezért m -et kihúztuk volna p -nél. □

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Ötlet: Osszuk el mindkét oldalt maradékosan 5-tel.

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Ötlet: Osszuk el mindkét oldalt maradékosan 5-tel.

Azt kapjuk, hogy x^2 maradéka 2 kell, hogy legyen.

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Ötlet: Osszuk el mindkét oldalt maradékosan 5-tel.

Azt kapjuk, hogy x^2 maradéka 2 kell, hogy legyen.

Ha $x = 5q + r$, akkor $x^2 = 25q^2 + 10qr + r^2$

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Ötlet: Osszuk el mindkét oldalt maradékosan 5-tel.

Azt kapjuk, hogy x^2 maradéka 2 kell, hogy legyen.

Ha $x = 5q + r$, akkor $x^2 = 25q^2 + 10qr + r^2 = 5(5q^2 + 2r) + r^2$.

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Ötlet: Osszuk el mindkét oldalt maradékosan 5-tel.

Azt kapjuk, hogy x^2 maradéka 2 kell, hogy legyen.

Ha $x = 5q + r$, akkor $x^2 = 25q^2 + 10qr + r^2 = 5(5q^2 + 2r) + r^2$.

Az r lehetséges értékei 0, 1, 2, 3, 4.

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Ötlet: Osszuk el mindkét oldalt maradékosan 5-tel.

Azt kapjuk, hogy x^2 maradéka 2 kell, hogy legyen.

Ha $x = 5q + r$, akkor $x^2 = 25q^2 + 10qr + r^2 = 5(5q^2 + 2r) + r^2$.

Az r lehetséges értékei 0, 1, 2, 3, 4. Ezért r^2 értékei 0, 1, 4, 9, 16.

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Ötlet: Osszuk el mindkét oldalt maradékosan 5-tel.

Azt kapjuk, hogy x^2 maradéka 2 kell, hogy legyen.

Ha $x = 5q + r$, akkor $x^2 = 25q^2 + 10qr + r^2 = 5(5q^2 + 2r) + r^2$.

Az r lehetséges értékei 0, 1, 2, 3, 4. Ezért r^2 értékei 0, 1, 4, 9, 16.

Ezek maradéka ötten osztva rendre 0, 1, 4, 4, 1.

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Ötlet: Osszuk el mindkét oldalt maradékosan 5-tel.

Azt kapjuk, hogy x^2 maradéka 2 kell, hogy legyen.

Ha $x = 5q + r$, akkor $x^2 = 25q^2 + 10qr + r^2 = 5(5q^2 + 2r) + r^2$.

Az r lehetséges értékei 0, 1, 2, 3, 4. Ezért r^2 értékei 0, 1, 4, 9, 16.

Ezek maradéka ötten osztva rendre 0, 1, 4, 4, 1. Soha nem lesz 2.

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Ötlet: Osszuk el mindkét oldalt maradékosan 5-tel.

Azt kapjuk, hogy x^2 maradéka 2 kell, hogy legyen.

Ha $x = 5q + r$, akkor $x^2 = 25q^2 + 10qr + r^2 = 5(5q^2 + 2r) + r^2$.

Az r lehetséges értékei 0, 1, 2, 3, 4. Ezért r^2 értékei 0, 1, 4, 9, 16.

Ezek maradéka ötten osztva rendre 0, 1, 4, 4, 1. Soha nem lesz 2.

Ezért négyzetszám 5-tel osztva nem adhat 2 maradékot.

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Ötlet: Osszuk el mindkét oldalt maradékosan 5-tel.

Azt kapjuk, hogy x^2 maradéka 2 kell, hogy legyen.

Ha $x = 5q + r$, akkor $x^2 = 25q^2 + 10qr + r^2 = 5(5q^2 + 2r) + r^2$.

Az r lehetséges értékei 0, 1, 2, 3, 4. Ezért r^2 értékei 0, 1, 4, 9, 16.

Ezek maradéka ötten osztva rendre 0, 1, 4, 4, 1. Soha nem lesz 2.

Ezért négyzetszám 5-tel osztva nem adhat 2 maradékot.

Tehát az eredeti diofantikus egyenletnek **nincs megoldása**.

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Ötlet: Osszuk el mindkét oldalt maradékosan 5-tel.

Azt kapjuk, hogy x^2 maradéka 2 kell, hogy legyen.

Ha $x = 5q + r$, akkor $x^2 = 25q^2 + 10qr + r^2 = 5(5q^2 + 2r) + r^2$.

Az r lehetséges értékei 0, 1, 2, 3, 4. Ezért r^2 értékei 0, 1, 4, 9, 16.

Ezek maradéka ötten osztva rendre 0, 1, 4, 4, 1. Soha nem lesz 2.

Ezért négyzetszám 5-tel osztva nem adhat 2 maradékot.

Tehát az eredeti diofantikus egyenletnek **nincs megoldása**.

Beláttuk

Négyzetszám 5-tel osztva csak 0, 1, 4 maradékot adhat.

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Ötlet: Osszuk el mindkét oldalt maradékosan 5-tel.

Azt kapjuk, hogy x^2 maradéka 2 kell, hogy legyen.

Ha $x = 5q + r$, akkor $x^2 = 25q^2 + 10qr + r^2 = 5(5q^2 + 2r) + r^2$.

Az r lehetséges értékei 0, 1, 2, 3, 4. Ezért r^2 értékei 0, 1, 4, 9, 16.

Ezek maradéka ötten osztva rendre 0, 1, 4, 4, 1. Soha nem lesz 2.

Ezért négyzetszám 5-tel osztva nem adhat 2 maradékot.

Tehát az eredeti diofantikus egyenletnek **nincs megoldása**.

Beláttuk

Négyzetszám 5-tel osztva csak 0, 1, 4 maradékot adhat.

Az egyenlet megoldását visszavezettük véges sok próbálgatásra.

Vizsgálat mod 5

Diofantikus egyenlet: az egész megoldásokat keressük.

Oldjuk meg: $x^2 + 5y = 1002$.

Ötlet: Osszuk el mindkét oldalt maradékosan 5-tel.

Azt kapjuk, hogy x^2 maradéka 2 kell, hogy legyen.

Ha $x = 5q + r$, akkor $x^2 = 25q^2 + 10qr + r^2 = 5(5q^2 + 2r) + r^2$.

Az r lehetséges értékei 0, 1, 2, 3, 4. Ezért r^2 értékei 0, 1, 4, 9, 16.

Ezek maradéka ötten osztva rendre 0, 1, 4, 4, 1. Soha nem lesz 2.

Ezért négyzetszám 5-tel osztva nem adhat 2 maradékot.

Tehát az eredeti diofantikus egyenletnek **nincs megoldása**.

Beláttuk

Négyzetszám 5-tel osztva csak 0, 1, 4 maradékot adhat.

Az egyenlet megoldását visszavezettük véges sok próbálgatásra.

A modulo 5 maradékokkal számoltunk.

Számolás maradékokkal

Definíció (K1.1.4)

Ha $n \geq 1$ egész, akkor legyen $\mathbb{Z}_n = \{0, 1, \dots, n-1\}$.

Számolás maradékokkal

Definíció (K1.1.4)

Ha $n \geq 1$ egész, akkor legyen $\mathbb{Z}_n = \{0, 1, \dots, n-1\}$.

Összeadás: $a +_n b$ az $a + b$ maradéka n -nel osztva.

Számolás maradékokkal

Definíció (K1.1.4)

Ha $n \geq 1$ egész, akkor legyen $\mathbb{Z}_n = \{0, 1, \dots, n-1\}$.

Összeadás: $a +_n b$ az $a + b$ maradéka n -nel osztva.

Szorzás: $a *_n b$ az ab maradéka n -nel osztva.

Számolás maradékokkal

Definíció (K1.1.4)

Ha $n \geq 1$ egész, akkor legyen $\mathbb{Z}_n = \{0, 1, \dots, n-1\}$.

Összeadás: $a +_n b$ az $a + b$ maradéka n -nel osztva.

Szorzás: $a *_n b$ az ab maradéka n -nel osztva.

Példa (K, 4. oldal)

$+_5$	0	1	2	3	4
0	0	1	2	3	4
1	1	2	3	4	0
2	2	3	4	0	1
3	3	4	0	1	2
4	4	0	1	2	3

$*_5$	0	1	2	3	4
0	0	0	0	0	0
1	0	1	2	3	4
2	0	2	4	1	3
3	0	3	1	4	2
4	0	4	3	2	1

Számolás maradékokkal

Definíció (K1.1.4)

Ha $n \geq 1$ egész, akkor legyen $\mathbb{Z}_n = \{0, 1, \dots, n-1\}$.

Összeadás: $a +_n b$ az $a + b$ maradéka n -nel osztva.

Szorzás: $a *_n b$ az ab maradéka n -nel osztva.

Példa (K, 4. oldal)

$+_5$	0	1	2	3	4
0	0	1	2	3	4
1	1	2	3	4	0
2	2	3	4	0	1
3	3	4	0	1	2
4	4	0	1	2	3

$*_5$	0	1	2	3	4
0	0	0	0	0	0
1	0	1	2	3	4
2	0	2	4	1	3
3	0	3	1	4	2
4	0	4	3	2	1

Ezek a **modulo 5 műveleti táblázatok**.

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Tétel (K1.1.6)

Legyen $n \geq 1$ egész, és jelölje felülvonás az n -nel való osztási maradékot.

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Tétel (K1.1.6)

Legyen $n \geq 1$ egész, és jelölje felülvonás az n -nel való osztási maradékot. Ekkor $\overline{x + y} = \overline{x} + \overline{y}$

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Tétel (K1.1.6)

Legyen $n \geq 1$ egész, és jelölje felülvonalás az n -nel való osztási maradékot. Ekkor $\overline{x + y} = \overline{x} +_n \overline{y}$ és $\overline{xy} = \overline{x} *_n \overline{y}$.

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Tétel (K1.1.6)

Legyen $n \geq 1$ egész, és jelölje felülvonalás az n -nel való osztási maradékot. Ekkor $\overline{x + y} = \overline{x} +_n \overline{y}$ és $\overline{xy} = \overline{x} *_n \overline{y}$.

Azaz **összeg maradéka a maradékok (mod n vett) összege;**

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Tétel (K1.1.6)

Legyen $n \geq 1$ egész, és jelölje felülvonalás az n -nel való osztási maradékot. Ekkor $\overline{x + y} = \overline{x} +_n \overline{y}$ és $\overline{xy} = \overline{x} *_n \overline{y}$.

Azaz **összeg maradéka a maradékok (mod n vett) összege;**

Szorzat maradéka a maradékok (mod n vett) szorzata.

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Tétel (K1.1.6)

Legyen $n \geq 1$ egész, és jelölje felülvonás az n -nel való osztási maradékot. Ekkor $\overline{x + y} = \overline{x} +_n \overline{y}$ és $\overline{xy} = \overline{x} *_n \overline{y}$.

Azaz **összeg maradéka a maradékok (mod n vett) összege;**

Szorzat maradéka a maradékok (mod n vett) szorzata.

A mod n maradékképzés tehát **művelettartó.**

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Tétel (K1.1.6)

Legyen $n \geq 1$ egész, és jelölje felülvonás az n -nel való osztási maradékot. Ekkor $\overline{x + y} = \overline{x} +_n \overline{y}$ és $\overline{xy} = \overline{x} *_n \overline{y}$.

Azaz **összeg maradéka a maradékok (mod n vett) összege;**

Szorzat maradéka a maradékok (mod n vett) szorzata.

A mod n maradékképzés tehát **művelettartó.**

Kulcs: ha $n \mid a - b$, akkor a és b ugyanazt a maradékot adja n -nel osztva.

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Tétel (K1.1.6)

Legyen $n \geq 1$ egész, és jelölje felülvonás az n -nel való osztási maradékot. Ekkor $\overline{x + y} = \overline{x} +_n \overline{y}$ és $\overline{xy} = \overline{x} *_n \overline{y}$.

Azaz **összeg maradéka a maradékok (mod n vett) összege;**

Szorzat maradéka a maradékok (mod n vett) szorzata.

A mod n maradékképzés tehát **művelettartó.**

Kulcs: ha $n \mid a - b$, akkor a és b ugyanazt a maradékot adja n -nel osztva. **Valóban,** legyen $a = nq + r$ és $b = ns + t$.

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Tétel (K1.1.6)

Legyen $n \geq 1$ egész, és jelölje felülvonalás az n -nel való osztási maradékot. Ekkor $\overline{x + y} = \overline{x} +_n \overline{y}$ és $\overline{xy} = \overline{x} *_n \overline{y}$.

Azaz **összeg maradéka a maradékok (mod n vett) összege;**

Szorzat maradéka a maradékok (mod n vett) szorzata.

A mod n maradékképzés tehát **művelettartó**.

Kulcs: ha $n \mid a - b$, akkor a és b ugyanazt a maradékot adja n -nel osztva. **Valóban,** legyen $a = nq + r$ és $b = ns + t$. Ekkor $a - b = n(q - s) + (r - t)$,

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Tétel (K1.1.6)

Legyen $n \geq 1$ egész, és jelölje felülvonás az n -nel való osztási maradékot. Ekkor $\overline{x + y} = \overline{x} +_n \overline{y}$ és $\overline{xy} = \overline{x} *_n \overline{y}$.

Azaz **összeg maradéka a maradékok (mod n vett) összege;**

Szorzat maradéka a maradékok (mod n vett) szorzata.

A mod n maradékképzés tehát **művelettartó.**

Kulcs: ha $n \mid a - b$, akkor a és b ugyanazt a maradékot adja n -nel osztva. **Valóban,** legyen $a = nq + r$ és $b = ns + t$. Ekkor $a - b = n(q - s) + (r - t)$, ezért $n \mid r - t$.

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Tétel (K1.1.6)

Legyen $n \geq 1$ egész, és jelölje felülvonalás az n -nel való osztási maradékot. Ekkor $\overline{x + y} = \overline{x} +_n \overline{y}$ és $\overline{xy} = \overline{x} *_n \overline{y}$.

Azaz **összeg maradéka a maradékok (mod n vett) összege;**

Szorzat maradéka a maradékok (mod n vett) szorzata.

A mod n maradékképzés tehát **művelettartó**.

Kulcs: ha $n \mid a - b$, akkor a és b ugyanazt a maradékot adja n -nel osztva. **Valóban,** legyen $a = nq + r$ és $b = ns + t$.

Ekkor $a - b = n(q - s) + (r - t)$, ezért $n \mid r - t$.

Ha $0 \leq r, t < n$, akkor $0 \leq r - t < n$,

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Tétel (K1.1.6)

Legyen $n \geq 1$ egész, és jelölje felülvonalás az n -nel való osztási maradékot. Ekkor $\overline{x + y} = \overline{x} +_n \overline{y}$ és $\overline{xy} = \overline{x} *_n \overline{y}$.

Azaz **összeg maradéka a maradékok (mod n vett) összege;**

Szorzat maradéka a maradékok (mod n vett) szorzata.

A mod n maradékképzés tehát **művelettartó.**

Kulcs: ha $n \mid a - b$, akkor a és b ugyanazt a maradékot adja n -nel osztva. **Valóban,** legyen $a = nq + r$ és $b = ns + t$.

Ekkor $a - b = n(q - s) + (r - t)$, ezért $n \mid r - t$.

Ha $0 \leq r, t < n$, akkor $0 \leq r - t < n$, ezért $r = t$.

Összeg és szorzat maradéka

Megmutattuk, hogy ha $x = 5q + r$, akkor x^2 és r^2 ugyanazt a maradékot adja 5-tel osztva.

Ezért az eredeti számok helyett a maradékaikkal számolhatunk.

Tétel (K1.1.6)

Legyen $n \geq 1$ egész, és jelölje felülvonalás az n -nel való osztási maradékot. Ekkor $\overline{x + y} = \overline{x} +_n \overline{y}$ és $\overline{xy} = \overline{x} *_n \overline{y}$.

Azaz **összeg maradéka a maradékok (mod n vett) összege;**

Szorzat maradéka a maradékok (mod n vett) szorzata.

A mod n maradékképzés tehát **művelettartó**.

Kulcs: ha $n \mid a - b$, akkor a és b ugyanazt a maradékot adja n -nel osztva. **Valóban,** legyen $a = nq + r$ és $b = ns + t$.

Ekkor $a - b = n(q - s) + (r - t)$, ezért $n \mid r - t$.

Ha $0 \leq r, t < n$, akkor $0 \leq r - t < n$, ezért $r = t$.

A részletes bizonyításhoz bevezetünk egy új jelölést.

A 10. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Kanonikus alak (FGy1.6.1. K3.1.16, 3.1.27, 3.1.18, 3.1.22).

A 10. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Kanonikus alak (FGy1.6.1. K3.1.16, 3.1.27, 3.1.18, 3.1.22).
Kitüntetett közös többszörös (FGy1.6.5).

A 10. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Kanonikus alak (FGy1.6.1. K3.1.16, 3.1.27, 3.1.18, 3.1.22).

Kitüntetett közös többszörös (FGy1.6.5).

Műveletek mod n (K1.1.4).

A 10. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Kanonikus alak (FGy1.6.1. K3.1.16, 3.1.27, 3.1.18, 3.1.22).

Kitüntetett közös többszörös (FGy1.6.5).

Műveletek mod n (K1.1.4).

Tételek

Az osztók kanonikus alakja és száma (FGy1.6.2, 1.6.3).

A 10. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Kanonikus alak (FGy1.6.1. K3.1.16, 3.1.27, 3.1.18, 3.1.22).

Kitüntetett közös többszörös (FGy1.6.5).

Műveletek mod n (K1.1.4).

Tételek

Az osztók kanonikus alakja és száma (FGy1.6.2, 1.6.3).

A kitüntetett közös osztó és többszörös képlete (FGy1.6.4,1.6.6).

A 10. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Kanonikus alak (FGy1.6.1. K3.1.16, 3.1.27, 3.1.18, 3.1.22).

Kitüntetett közös többszörös (FGy1.6.5).

Műveletek mod n (K1.1.4).

Tételek

Az osztók kanonikus alakja és száma (FGy1.6.2, 1.6.3).

A kitüntetett közös osztó és többszörös képlete (FGy1.6.4,1.6.6).

A relatív prímiség elemi tulajdonságai (FGy1.6.6,1.6.7).

A 10. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Kanonikus alak (FGy1.6.1. K3.1.16, 3.1.27, 3.1.18, 3.1.22).

Kitüntetett közös többszörös (FGy1.6.5).

Műveletek mod n (K1.1.4).

Tételek

Az osztók kanonikus alakja és száma (FGy1.6.2, 1.6.3).

A kitüntetett közös osztó és többszörös képlete (FGy1.6.4,1.6.6).

A relatív prímség elemi tulajdonságai (FGy1.6.6,1.6.7).

Az $n!$ kanonikus alakja (FGy1.6.8).

A 10. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Kanonikus alak (FGy1.6.1. K3.1.16, 3.1.27, 3.1.18, 3.1.22).

Kitüntetett közös többszörös (FGy1.6.5).

Műveletek mod n (K1.1.4).

Tételek

Az osztók kanonikus alakja és száma (FGy1.6.2, 1.6.3).

A kitüntetett közös osztó és többszörös képlete (FGy1.6.4,1.6.6).

A relatív prímesség elemi tulajdonságai (FGy1.6.6,1.6.7).

Az $n!$ kanonikus alakja (FGy1.6.8).

Végtelen sok prímszám van (FGy5.1.1).

A 10. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Kanonikus alak (FGy1.6.1. K3.1.16, 3.1.27, 3.1.18, 3.1.22).

Kitüntetett közös többszörös (FGy1.6.5).

Műveletek mod n (K1.1.4).

Tételek

Az osztók kanonikus alakja és száma (FGy1.6.2, 1.6.3).

A kitüntetett közös osztó és többszörös képlete (FGy1.6.4,1.6.6).

A relatív prímiség elemi tulajdonságai (FGy1.6.6,1.6.7).

Az $n!$ kanonikus alakja (FGy1.6.8).

Végtelen sok prímszám van (FGy5.1.1).

Eratosztheneszi szita (FGy5.1.2).

A 10. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Kanonikus alak (FGy1.6.1. K3.1.16, 3.1.27, 3.1.18, 3.1.22).

Kitüntetett közös többszörös (FGy1.6.5).

Műveletek mod n (K1.1.4).

Tételek

Az osztók kanonikus alakja és száma (FGy1.6.2, 1.6.3).

A kitüntetett közös osztó és többszörös képlete (FGy1.6.4,1.6.6).

A relatív prímiség elemi tulajdonságai (FGy1.6.6,1.6.7).

Az $n!$ kanonikus alakja (FGy1.6.8).

Végtelen sok prímszám van (FGy5.1.1).

Eratosztenezi szita (FGy5.1.2).

A mod n maradékképzés művelettartó (K1.1.6).